

переробл. і доповн. – К.: Видавничий дім «ІнЮре». – 2007. – 536 с.

4. Трудовое право Украины в вопросах и ответах: учебник / под ред. Г.С. Гончаровой, В.В. Жернакова, С.Н. Прилипко. – Х.: Одиссей. – 2001. – 623 с.

5. Прилипко С.М. Трудовое право Украины: підручник / С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко. – Х.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М. – 2008. – 664 с.

6. Сонін О.Є. Судовий захист права на відпустку за трудовим законодавством України / О.Є. Сонін // Ученые записки Таврич. нац. ун-та им. В.И. Вернадского. – Серия «Юридические науки». – 2008. – Т. 21 (60). – № 1. – С. 109–115.

7. Сонин О.Е. Способы защиты права на установление неполного рабочего времени / О. Е. Сонин // Ученые записки Таврич. нац. ун-та им. В.И. Вернадского. – Серия

«Юридические науки». – 2009. – Т. 22 (61). – № 2. – С. 157–162.

8. Плахотіна Н.А. Юридична необхідність виділення самостійної галузі трудового процесуального права // Форум права. – 2008. – № 2. – С. 405–409 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/FP/2008-2/08pnatpp.pdf>.

9. Сонін О.Є. Вимога про визнання права як спосіб захисту трудових прав працівників / О.Є. Сонін // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 477–481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10coetpp.pdf>.

10. Занфірова Т.А. Процесуальні правовідносини з вирішення трудових спорів і конфліктів / Т.А. Занфірова // Економіка та держава. – 2007. – № 4. – С. 86–88.

УДК 349.422.22

ЩОДО ЕТАПІВ СТВОРЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПЕРЕРОБНИХ КООПЕРАТИВІВ ТА ЇХ ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ

Гайдаржи Х. А.,

аспірантка кафедри аграрного,
земельного та екологічного права
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Анотація: У статті розглянуто теоретичні засади створення сільськогосподарського переробного кооперативу. Проаналізовано класичну послідовність створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, що передбачає проходження двох основних етапів: організаційного та реєстраційного. Обґрунтовано необхідність виділення третього обов'язкового етапу – створення переробного підприємства. Розглянуто особливості цього етапу з позицій отримання дозвільних документів та проходження передбачених процедур. Аргументовано твердження про те, що сільськогосподарський переробний кооператив повинен вважатись створеним лише після проходження усіх трьох вказаних етапів.

Ключові слова: кооперація, сільськогосподарський переробний кооператив, створення кооперативу, переробне підприємство, експлуатаційний дозвіл, реєстрація, атестація виробництва.

Аннотация: В статье рассмотрены теоретические основы создания сельскохозяйственного перерабатывающего кооператива. Проанализирована классическая последовательность создания сельскохозяйственного обслуживающего кооператива, которая предусматривает прохождение двух основных этапов: организационного и регистрационного. Обоснована необходимость выделения третьего обязательного этапа – создание перерабатывающего кооператива. Рассмотрены особенности данного этапа с позиций получения разрешительных документов и прохождения требуемых процедур. Аргументирован вывод о том, что сельскохозяйственный перерабатывающий кооператив должен считаться созданным лишь после прохождения всех трех указанных этапов.

Ключевые слова: кооперация, сельскохозяйственный перерабатывающий кооператив, создание кооператива, перерабатывающее предприятие, эксплуатационное разрешение, регистрация, аттестация производства.

Annotation: In the article the theoretical foundations for creating an agricultural processing cooperative are analyzed. Classical sequence of the creation of agricultural processing cooperative has been analyzed. It provides passage of two main stages: organizational and registration. The need for compulsory third stage – the creation of processing enterprise – has been justified. This stage has been studied from the standpoint of obtaining permits and going through a procedure. Assertion that agricultural processing cooperative shall be considered established only after passing all three of these stages is argued.

Key words: cooperation, agricultural processing cooperative, creation of the cooperative, processing enterprise, obtaining permits, registration, manufacture certification.

Україна в особі уповноважених державних органів декларує своє позитивне та навіть протекціоністське ставлення до сільськогосподарської (далі – с/г) кооперації, у зв'язку із чим закономірно актуальним стає питання створення с/г кооперативів. Одним із найперспективніших різновидів, передбачених вітчизняним законодавством, є с/г переробні кооперативи. Саме тому виникла потреба дослідити

на науковому рівні характерні особливості їх створення.

Правові засади с/г обслуговуючої кооперації, у тому числі правове регулювання створення с/г кооперативів, плідно вивчали такі вчені, як Я.З. Гасцька-Кологитило, О.В. Гафурова, Н.С. Гавриш, І. І. Каракаш, П.Ф. Кулинич, В.М. Масін, В.І. Семчик, А.М. Статівка, Н.І. Титова, В.Ю. Уркевич, В.І. Федорович. Проте видові особливості процесу створення с/г переробних кооперативів залишилися поза увагою науковців і тому потребують окремого висвітлення.

Таким чином, метою статті є встановлення послідовності етапів створення с/г переробного кооперативу, а також дослідження змістовного наповнення та правової регламентації кінцевого етапу даного процесу.

Законом України «Про с/г кооперацію» від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР у ст. 5 легально визначено с/г переробні кооперативи як такі, що здійснюють переробку сільськогосподарської сировини, що виробляється членами цих кооперативів (виробництво хлібобулочних, макаронних виробів, овочевих, плодово-ягідних, м'ясних, молочних, рибних продуктів, виробів і напівфабрикатів із льону, луб'яних культур, лісо- і пиломатеріалів тощо). Аналіз наданої законодавцем дефініції дозволяє виділити конститутивну особливість цього кооперативу – його обов'язкову виробничу характеристику, тобто обов'язкове здійснення переробної діяльності.

Відомий дослідник кооперативного права В. І. Федорович вмотивовано виділяє такі етапи створення с/г кооперативу: 1) організаційний (збір ініціатором або ініціативною групою на добровільних засадах бажаючих створити с/г кооператив; з'ясування вимог кооперативного законодавства, підготовка документів; проведення установчих зборів, на яких слід прийняти статут кооперативу, обрати його майбутні керівні органи); 2) реєстраційний (здійснення державної реєстрації кооперативу) [1, с. 56]. Така концепція досить детально описана в науковій літературі, тому в нашому дослідженні це питання не розглядатиметься. Слід відмітити, що ми цілком згодні із наведеною дволанковою побудовою, проте лише як із певним стандартизованим варіантом процесу створення с/г кооперативу. Ця модель потребує модифікації, у зв'язку із необхідністю врахування характерних особливостей правового положення с/г переробного кооперативу.

Слід зазначити, що така характерна ознака с/г переробного кооперативу як обов'язкова наявність переробного підприємства часто необґрунтовано залишається поза увагою. Проте врахування цього фактору безпосередньо впливає на цілісність процесу створення кооперативу. Так, особливість полягає в необхідності не тільки формально-юридичної реєстрації кооперативу, але й у створенні переробного підприємства, котре повинно відповідати вимогам законодавства. В своїй монографії В. Ю. Уркевич підтримує точку зору про те, що с/г обслуговуючий кооператив – це **підприємство**, створене для здійснення обслуговування членів кооперативу на засадах взаємодопомоги й економічного співробітництва [2, с. 47]. Підприємство в цілях цього дослідження розуміється як цілісний майновий комплекс, який формується на основі функціонального призначення майна, є «придатним та достатнім для здійснення певного виду господарської діяльності» [3, с. 41].

Так як с/г переробний кооператив не буде відповідати своїй сутності без наявності діючого підприємства по переробці с/г сировини, необхідно глибше вивчити змістове наповнення цього етапу створення с/г переробного кооперативу. Так, у першу чергу, створення підприємства обумовлює низку

послідовних дій, направлених на одержання передбачених законодавством дозвільних документів. Їх перелік та процедура отримання залежить, у першу чергу, від характеру продукції, яка виробляється або переробляється на цьому підприємстві:

1) якщо це **харчові продукти**, то необхідним є отримання експлуатаційного дозволу, який передбачено Законом України «Про безпеку та якість харчових продуктів» від 23 грудня 1997 року № 771/97-ВР. Для його отримання оператор потужностей (фактично – це кооператив) повинен подати до органів санітарно-епідеміологічної служби чи органу ветеринарної медицини пакет документів, серед яких: заява, копія документів про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів; перелік харчових продуктів, які будуть вироблятися та перероблятися на підприємстві; протоколи обстежень продуктів виробництва. Такий експлуатаційний дозвіл видається без обмеження строку дії.

2) якщо це **неїстівні продукти тваринного походження або кормові добавки, премікси чи корми**, то підприємству необхідно отримати експлуатаційний дозвіл від органів Держветфітослужби, який передбачено в Законі України «Про ветеринарну медицину» від 25 червня 1992 року № 2498-XII. Для отримання експлуатаційного дозволу кооперативу необхідно подати такі документи: заяву, довідку про здатність провадити відповідну діяльність, в якій зазначається інформація про наявність кваліфікованого персоналу, технологічного обладнання, перелік товарів, що виготовляються або реалізуються [4]. Також згідно ч. 3 ст. 50 Закону України «Про ветеринарну медицину» до переліку документів для отримання експлуатаційного дозволу можуть включатися проєктні вимоги і вимоги щодо будівництва, тривалості застосування системи контролю безпеки та якості. Експлуатаційний дозвіл видається строком на один рік.

Отже, ще до подачі відповідних документів для отримання експлуатаційного дозволу (на виробництво як продуктів харчування, так і нехарчових продуктів тваринного походження) кооператив повинен визначитись за такими пунктами:

- перелік продуктів переробки;
- наявність професійного обладнання;
- найм кваліфікованого персоналу, який повинен пройти відповідний медичний огляд;
- мати за необхідності документи, які підтверджують прийом в експлуатацію об'єкту будівництва.

Після подачі документів протягом 30 днів проводиться інспектування потужностей, яке здійснюється уповноваженим інспектором відповідної служби, з метою встановлення дотримання санітарних та ветеринарних заходів та технічних регламентів. При успішному проходженні інспекторської перевірки уповноваженим органом видається експлуатаційний дозвіл, а потужностям присвоюється реєстраційний номер, за яким вони вносяться до реєстру.

3) якщо це **продукти лову (риба, інші водні живі ресурси)**, то с/г переробний кооператив

повинен пройти більш складну дозвільну процедуру згідно із Законом України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» від 06 лютого 2003 року № 486-IV. Особливість полягає в тому, що підприємство, яке здійснює переробку продуктів лову, окрім отримання експлуатаційного дозволу від санітарно-епідеміологічної служби чи Держветфітослужби, зобов'язане пройти атестацію переробного виробництва. Атестація виробництва, які здійснюють переробку продуктів лову, в Україні проводиться територіальними органами із сертифікації – державними центрами стандартизації, метрології і сертифікації Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики. Атестація виробництва здійснюється з метою оцінки можливостей підприємства-виробника забезпечити відповідність харчової продукції усім обов'язковим вимогам, установленим чинними законодавчими актами України, нормативно-правовими актами та нормативними документами на конкретний вид продукції. Об'єктами атестації є: технічна документація на продукцію та її виробництво; технологічне обладнання; засоби виміральної техніки, контролю, випробувальне обладнання та система їх перевірок; порядок реєстрації результатів контролю та випробувань, складання, затвердження та зберігання протоколів випробувань; порядок формування та позначення партій харчової продукції [5].

При чому обов'язковою умовою для проходження атестації є наявність експлуатаційного дозволу, процес отримання якого розглянуто вище. Необхідно також підкреслити, що с/г переробний кооператив повинен призначити особу, відповідальну за якість продукції, котра повинна мати спеціальну освіту та відповідну кваліфікацію.

Орган із сертифікації разом з видачею атестата виробництва укладає із суб'єктом господарської діяльності – підприємством, виробництво якого атестовано, угоду про проведення технічного нагляду за атестованим виробництвом не рідше 1 разу на рік. Крім того, Законом України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» передбачено контроль якості продуктів лову, харчової продукції з них та супутніх матеріалів, який здійснюється виробничою лабораторією, яка підлягає акредитації чи атестації.

Таким чином, якщо с/г переробний кооператив планує вести діяльність по переробці продуктів лову, йому слід пройти кілька етапів, перш ніж розпочати свою фактичну діяльність та приступити до виробництва:

- а) отримання експлуатаційного дозволу від санітарно-епідеміологічної служби чи органів ветеринарної медицини;
- б) створення виробничої лабораторії, проходження її акредитації чи атестації;
- в) здійснення атестації виробництва державними центрами стандартизації, метрології і сертифікації Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики, із одержанням відповідного атестату виробництва.

Однією з важливих умов отримання дозвільних документів, що аналізувались вище, є підтвердження

прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта. Таким чином, у випадку, якщо підприємство с/г переробного кооперативу будувалось чи реконструювалось, необхідно пройти додаткову процедуру, передбачену постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів. Відповідно до положень вказаного нормативно-правового акту прийняття в експлуатацію об'єктів, які відносяться до I-III категорії складності, проводиться шляхом реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації. Якщо об'єкт відноситься до IV-V категорії – прийняття в експлуатацію здійснюється на підставі акту готовності об'єкта до експлуатації шляхом видачі сертифікату. Уповноваженим органом у цій процедурі є Державна архітектурно-будівельна інспекція та її територіальні органи. На об'єкті повинні бути виконані всі передбачені проектною документацією згідно із державними будівельними нормами, стандартами і правилами роботи, а також змонтоване і випробуване обладнання. Крім того, повинні бути проведені пусконаладжувальні роботи згідно з технологічним регламентом, передбаченим проектом будівництва, створено безпечні умови для роботи виробничого персоналу та перебування людей відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, пожежної та техногенної безпеки, екологічних і санітарних норм.

С/г переробний кооператив використовує зареєстровану декларацію або сертифікат, як підставу для укладення договорів про постачання на прийнятий в експлуатацію об'єкт, необхідних для його функціонування ресурсів – води, газу, тепла, електроенергії, без яких він не в змозі вести свою передбачену статутною діяльністю. Також кооператив зобов'язаний протягом семи календарних днів з дня прийняття в експлуатацію об'єкта подати копію декларації або сертифіката місцевому органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування за місцезнаходженням об'єкта для подання такими органами інформації про прийнятий в експлуатацію об'єкт до органу державної статистики за формами, передбаченими звітно-статистичною документацією; поінформувати державні органи у сфері пожежної та техногенної безпеки про введення в експлуатацію об'єкта [6].

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що процес створення с/г переробного кооперативу не обмежується традиційними рамками та не може бути завершений на етапі державної реєстрації юридичної особи. В зв'язку із цим, класичну послідовність створення кооперативу по відношенню до с/г переробного, на наш погляд, слід розширити та представити в такому вигляді:

- перший етап – організаційний;
- другий етап – реєстраційний;
- третій етап – створення переробного підприємства.

Із цього висновку випливає, що с/г переробний кооператив не може існувати лише «на папері», тобто його створення закінчується не державною реєстрацією юридичної особи, а завершенням процесу створення переробного підприємства, яке

функціонально та юридично готове до початку діяльності. Наукові пошуки у цій сфері слід продовжувати щодо інших різновидів с/г обслуговуючих кооперативів, особливості створення яких теоретично не висвітлено.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федорович В.І. Правові основи створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні / Федорович В.І. – Львів, 1998. – 144 с.
2. Уркевич В.Ю. Становлення сільськогосподарських кооперативів в умовах ринкової економіки України: деякі правові аспекти : Монографія / Уркевич В.Ю. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004. – 120с.
3. Кравченко А.В. Проблемні питання визначення та цивільного обороту цілісного майнового комплексу як

об'єкта нерухомості / Кравченко А.В., Зеленкова І.І. // Адвокат. – 2012. – № 10 (145). – С. 39-41.

4. Про затвердження Порядку видачі експлуатаційного дозволу : Постанова Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2008 року № 978 // Офіційний вісник України. – 21.11.2008. – № 86. – Ст. 2891.

5. Про затвердження Порядку проведення атестації виробництв, що здійснюють переробку продуктів лову : Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 21 липня 2003 року № 125 // Офіційний вісник України. – 22.08.2003. – № 32. – Ст. 1744.

6. Питання прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 № 461 // Офіційний вісник України. – 06.05.2011. – № 32. – Ст. 1359.

УДК 343.9

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІІ ЗБРОЇ ЯК ЗНАРЯДДЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

Коломієць С. В.,

здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ

Анотація: В статті проведено аналіз основних кількісних показників щодо злочинів, вчинених в Україні з використанням зброї. Досліджені законодавчі підходи країн пострадянського простору до визначення поняття зброї. Виявлені основні ознаки зброї. Визначені підстави для класифікації різних видів зброї.

Ключові слова: злочин, холодна зброя, вогнепальна зброя, правова дефініція.

Аннотация: В статье проведен анализ основных количественных показателей преступлений, совершенных в Украине с использованием оружия. Исследованы законодательные подходы стран постсоветского пространства к определению понятия оружия. Выявлены основные признаки оружия. Определены основания для классификации различных видов оружия.

Ключевые слова: преступление, холодное оружие, огнестрельное оружие, правовая дефиниция.

Annotation: This paper analyzes the main quantitative indicators of crimes committed in Ukraine with weapons. Legislative approaches of the post-soviet countries to the definition of weapon are researched. The main features of weapons were defined. The grounds for the classification of different weapon types are clarified.

Key words: crime, cold steel arms, firearms, legal definition.

В українському суспільстві з року в рік набирає популярність серед громадян, і, насамперед молоді, володіння зброєю. Це певною мірою пов'язано із популяризацією європейської та американської культури, прагнення юнаків до аналогічного «вільного» життя, незалежності від батьків, роботодавців тощо. Поняття «вільного життя» деякою мірою привіюється до свавілля, бажання керувати своїм життям, життями інших осіб, бути на грані ризику та жити однією миттю. Досить детально визначено та легалізовано право володіння та користування зброєю у багатьох країнах, зокрема у Сполучених Штатах Америки. В Україні ж наразі відсутній закон, що регулював би правовідносини у сфері обігу зброї.

І, не дивлячись на обмеження вільного обігу зброї, щодня в Україні скоюються злочини з її використанням. Так, за неповні 11 місяців 2012 року було зареєстровано 357 злочинів, вчинених з використанням вогнепальної зброї і 12 злочинів з використанням вибухових речовин. Серед них 82

умисних вбивства, 9 тяжких тілесних ушкоджень, 9728 випадків незаконного поводження зі зброєю, 36 фактів її розкрадання. Наприкінці 2012 – у першій половині 2013 року сталася ціла низка озброєних нападів на установи банку, поштові відділення, ювелірні крамниці. Такі злочини завжди викликають широкий резонанс, породжують у населення почуття страху, невпевненості у майбутньому, незахищеності свого життя та життя близьких людей.

Актуальність проблеми боротьби зі злочинами, що вчиняються з використанням зброї, обумовлена тим, що такі злочини завдають непоправної шкоди життю чи здоров'ю громадян. Тому запобігання таким злочинам, є, безперечно, однією з нагальних потреб суспільства.

Дослідженню питань протидії незаконному обігу зброї, злочинам проти громадської безпеки, створенню кримінологічної характеристики особи озброєного злочинця, присвячені роботи таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як М.І. Бажанов, Г.М. Байзакова, О.М. Бандурка, М.С. Грінберг, І.М. Даньшин, В.П. Ємельянов, А. Ф.Зелінський, Л. М.Землянухіна, Д.А. Корецький,